

LOYIHAGA YO'NALTIRILGAN KOMPANIYADA JARAYONLARNI BOSHQARISH

Sadullayev Zuxriddin Zavxiddin o'gli

*O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va Moliya Vazirligi huzuridagi
Qishloq infratuzilmasini rivojlantirish va qishloq joylarni barqaror rivojlantirish
birlashtirilgan loyihalarni amalga oshirish guruhi*

Annotatsiya: Ushbu maqola zamonaviy loyihaga yo'naltirilgan kompaniya jarayonlarni boshqarishda foydalanishning dolzarbligini asoslaydi. Muallif menejmentga an'anaviy (funktsional) yondashuvni loyihaga yo'naltirilgan boshqaruv modeli bilan taqqoslaydi, umuman tashqi muhitning ham, bozorning ham zamonaviy beqaror sharoitlarida ikkinchisining dolzarbligiga alohida e'tibor qaratadi.

Kalit so'zlar: Kampaniya jarayonlari, loyihaga yo'naltirilgan model, loyiha boshqaruvi, loyiha boshqaruvi, raqobatbardoshlik.

Har qanday kompaniyaning muvaffaqiyati ko'p jihatdan kompaniyaning har bir xodimi bajaradigan ish sifatiga bog'liq. Kompaniya qanchalik katta bo'lsa, menejer uchun korxonada ishini nazorat qilish shunchalik qiyin bo'ladi va ko'pincha u ish joyida unumdorlikning etarli emasligiga duch keladi. Biznes jarayonlarini optimallashtirish tizimi kompaniya ishiga yangi kuch bag'ishlashi, xodimlarning ish yukini kamaytirishi va natijada asosiy ko'rsatkichlarni yaxshilashi mumkin. Ammo shuni esda tutish kerakki, korxonada optimallashtirish jarayoni biznes-jarayonlarning barcha nuanslari va bosqichlarini o'rgangandan keyingina boshlanishi kerak.

Zamonaviy bozorni rivojlantirish sharoitida samarali boshqaruv biznesni takomillashtirish, o'ziga xos afzalliklarni yaratish va amalga oshirish uchun zarur shartdir. Va har bir menejer o'z biznesining rivojlanish yo'nalishini tanlash va uning boshqa raqobatdosh kompaniyalarga nisbatan asosiy afzalliklarini aniqlash kabi strategik masalalarga duch keladi. Bunday qarashni ishlab chiqish va korxonaning vakolatlarini boshqarish kompaniya boshqaruvining asosiy tadbirkorlik funktsiyasidir. Bundan tashqari, bu jihat bugungi shiddatli raqobat sharoitida dolzarb bo'lib, unda faqat etakchilar "omon qoladi". Shubhasiz, bunday infratuzilmani yaratish uchun raqobatbardosh korxonalarni shakllantirish zarur bo'lib, ular ma'lum xususiyatlar va bog'lanishlarga ega bo'lgan elementlar (tarkibiy qismlar) to'plami bilan tavsiflanadigan yaxlit tizimni ifodalashi kerak, bu korxonaga nafaqat joriy foyda olish, balki foyda olish imkonini beradi. uzoq muddatga e'tibor qarating. Mumkin bo'lgan yo'nalishlardan biri kompaniya boshqaruvida loyihaga yo'naltirilgan yondashuvga e'tibor qaratishdir.

Loyiha boshqaruvi cheklangan vaqt ichida murakkab ob'ektlarni yaratishni boshqarish usullari va vositalari to'plami sifatida harbiy sohada paydo bo'lgan va keyinchalik xususiy-davlat investitsiya va qurilish vazifalarini amalga oshirish va boshqa komplekslarni hal qilish maqsadida fuqarolik sohasiga o'tgan va turli parametrlar bilan belgilanadigan faoliyat. Loyihani boshqarishning hozirgi bosqichida tobora ko'proq yangi xususiyatlar paydo bo'lmoqda iqtisodiy vaziyatdagi o'zgarishlarning yuqori dinamikasi va shunga mos ravishda uni qo'llash sohalari doirasining kengayishi.

Loyihani boshqarish kontseptsiyasi o'z evolyutsiyasining o'sha bosqichida bo'lib, u endi boshqaruv ob'ektining o'ziga xos xususiyati bo'lib, u eng mos boshqaruv yondashuvini tanlashni belgilaydi - klassik funktsional yoki loyihaga yo'naltirilgan - aksincha. Bu zamonaviy ijtimoiy-iqtisodiy tizimlar mavjud bo'lgan tashqi muhitning o'ziga xos xususiyatlari va u tomonidan belgilanadigan maqsadlar va boshqaruv xususiyatlari bilan bog'liq bo'lib, bu loyihaga yo'naltirilgan yondashuvdan foydalanish kontseptsiyasini qo'llash dolzarbligini yanada oshiradi, shu jumladan. qurilish sanoati.

Bugungi kunda "loyihalarni boshqarish" ta'rifining ko'plab ta'riflari mavjud bo'lib, ular qo'llanilishi mumkin bo'lgan yondashuvlarning o'ziga xos xususiyatlarini aks ettiradi. Shu bilan birga, ushbu yondashuvlarni ko'rib chiqish ba'zi umumiy xususiyatlarni ajratib ko'rsatishga imkon beradi. Biroq, zamonaviy kompaniyalarning faoliyati tobora murakkablashib bormoqda, vazifalar ko'p qirrali bo'lib, bu paydo bo'lgan muammolarning (ichki va tashqi) ko'p qirraliligi, qattiq raqobatning yuqori darajasi, shuningdek, topish zarurati bilan belgilanadi. Samaradorlikni oshirishning yangi zaxiralari. Bularning barchasi birgalikda loyihalarni boshqarishga nafaqat an'anaviy ma'noda, balki ketma-ket va ketma-ket hal qilinadigan vazifalar spektri sifatida taqdim etilgan funktsional faoliyatni boshqarishda ham talabning ortishiga olib keladi. Shunday qilib, menejment sifatini oshirish uchun dastlab kompaniyada funktsional faoliyat sifatida tasniflangan maqsadlar, vazifalar va jarayonlar, loyihaga asoslangan deb talqin qilinishi mumkin, boshqacha qilib aytganda, ular o'zaro faoliyat xarakterga ega bo'lgan alohida boshqaruv ob'ektlari sifatida taqdim etiladi. Bunday yondashuv muayyan muammolarni hal qilish uchun zarur bo'lgan funktsional ixtisoslikning tashkiliy resurslarini maqsadli ravishda taqsimlashga, har bir vazifaning o'ziga xos xususiyatlarini hisobga olgan holda loyiha guruhini shakllantirishga, shuningdek, aniq muddatlarga e'tibor qaratishga imkon beradi, shundan so'ng jamoa tarqatib yuboriladi.

Loyiha boshqaruvi strategik qarorlarni amalga oshirish va korxonaning raqobatbardoshligini oshirish vositasi ekanligi inkor etilmaydigan haqiqatdir. Shu nuqtai nazardan, loyihani boshqarish tashkilot uchun yangi, o'ziga xos muammolarni hal qilishni boshqarish faoliyati sifatida tadbirkorlik faoliyatining "ijodkorlik" tomoniga mos keladi. Ensiklopedik versiyada bu atama "an'anaviy yoki qabul qilingan

fikrlash shakllaridan chetga chiqadigan tubdan yangi g'oyalarni yaratishga tayyorlik bilan tavsiflangan ijodiy qobiliyat" degan ma'noni anglatadi. Boshqaruv tizimiga o'tganda, ijodkorlik deganda biz "zamonaviy iqtisodiyot talablariga javob beradigan kompaniyaning yuqori darajadagi boshqaruv sifatini tushunishimiz mumkin - murakkab, ko'p tarmoqli, dinamik iqtisodiy tizim. Shunday qilib, ijodkorlik korxonaning alohida resursi va uning raqobatbardoshligi omilidir.

Yuqorida keltirilgan zamonaviy loyihalarni boshqarishning maxsus mezonlari xorijiy menejment fanida "loyihaga yo'naltirilgan model" atamasining paydo bo'lishiga olib keldi, bu "loyihalarni boshqarish modeli" ta'rifidan mohiyatan farq qiladi. Xususan, loyihalarni boshqarish yuqori darajadagi innovatsiyalar muammolarini hal qilish bilan belgilanadi ma'lum tizimlarni yaratishning ahamiyati, loyihaga yo'naltirilgan boshqaruv esa mijozlar talablarini bajarish faoliyati sifatida talqin etiladi, bu ham noyob muammolarni hal qilish bilan bog'liq. Shunga qaramay, loyihaga yo'naltirilgan menejmentni "umuman vazifalar ketma-ketligini hal qilishga qaratilgan yondashuv" sifatida yanada mazmunli talqin qilish mumkin, bunda vazifa muayyan sharoitlarda (masalan, noaniqlik sharoitida) berilgan faoliyatning maqsadi sifatida tushuniladi. erishish muhim ahamiyatga ega. Muammoni hal qilish ma'lum cheklovlar yoki noaniqlik sharoitida rejalashtirilgan natijaga erishishda namoyon bo'ladi. Shuni hisobga olish kerakki, loyihaga yo'naltirilgan boshqaruv modelini joriy etish korxonaning an'anaviy chiziqli-funksional tuzilishini yo'q qilishni anglatmaydi. Loyihaga yo'naltirilgan boshqaruv modelining afzalligi tashkilotning an'anaviy tuzilmasi bilan parallel ravishda ishlash qobiliyatidir. Shu bilan birga, loyihaga yo'naltirilgan yondashuv bizga chiziqli-funksional tuzilmaning inertsiya va bozorga etarlicha yo'naltirilganligi kabi kamchiliklardan qochish imkonini beradi.

Loyihaga yo'naltirilgan tashkilotlar turli xil tashkiliy shakllarda taqdim etiladi, ular loyiha vazifalarini yoki loyiha faoliyatini amalga oshirish uchun vaqtinchalik tizimlarni yaratishni o'z ichiga oladi. Bunga matritsa tuzilmalari, loyiha tuzilmalari, ko'p o'lchovli tuzilmalar va boshqa tashkiliy shakllar kiradi, ularda loyiha yondashuvi faoliyatni amalga oshirish uchun hal qiluvchi ahamiyatga ega. Loyihaga yo'naltirilgan tashkilotlarning turli xil modellari mavjud bo'lib, ular turli vaziyatlarga javoban maxsus shakllangan va odatiy va an'anaviy tuzilgan tashkilotlarni individual loyihalar ehtiyojlariga moslashtirishga qaratilgan. Ammo loyiha faoliyati mohiyatan innovatsion bo'lsa ham, loyihaga yo'naltirilgan tashkilotni boshqarishning "an'anaviy" xususiyatlarini belgilaydigan o'ziga xos xususiyatlarga ega. Aksariyat kompaniyalarning raqobatbardosh kurashini kuzatish ba'zi tendentsiyalar paradoksal ekanligi haqida xulosa chiqarishga imkon beradi. Bozor hayotiy tsiklining boshida noyob bo'lgan mahsulotlar asta-sekin iste'mol tovarlari tomon siljiydi va shu bilan joriy yalpi foyda va ishlab chiqarishda ko'lamli iqtisodlarni ta'minlasa, raqobatda g'alaba qozongan kompaniyalar ommaviy, seriyali mahsulotni taklif qiladilar. biri differensial

yondashuvga asoslangan iste'mol g'oyasi. Xarajatlarni boshqarish (xarajatlarni boshqarish), loyihalarni boshqarish (alohida loyihalarni boshqarish va loyiha yondashuviga asoslangan boshqaruv), sifat menejmenti, tashkilotning raqobatbardoshligini boshqarish kabi sohalarga katta e'tibor va investitsiyalar muvaffaqiyatning muhim omillarini aniqladi va yangi muammolarni aniqladi. zamonaviy kompaniyalarning strategik boshqaruvida. Postsovet davridagi eng tez rivojlanayotgan kompaniyalar turlaridan biri bo'sh joy bor edi va maslahatchi bo'lib qoladi. Bunday kompaniyalar biznes yuritishning yanada samarali usullarini taklif etuvchi loyihaga yo'naltirilgan tashkilotlar sifatida rivojlandi, bu esa G'arb konsalting kompaniyalari mutaxassislarining migratsiyasi bilan bir qatorda loyihalarni boshqarishning tegishli texnologiyalarini joriy etishga va loyihalarni boshqarishga qiziqishning ortishiga olib keldi.

Zamonaviy ishbilarmonlik muhiti tashkilotlarga turli talablarni qo'yadi va ularning eng muhimi tashqi va ichki o'zgarishlarga tezkor javob berishdir. Kompaniyaning davom etayotgan o'zgarishlarga munosabati sinxron va faol bo'lishi uchun firmalar o'zlarining tashkiliy tuzilmalariga o'zgartirishlar kiritishga, shu bilan birga o'zlarining dinamikligi va boshqaruvchanligini oshirishga majbur bo'lishadi. An'anaviy tashkilotlarni loyihaga yo'naltirilgan tashkilotlarga aylantirish bunday maqsadlarga erishish imkonini beradi.

Loyihani boshqarish sohasidagi asosiy nashrlarni umumlashtirish asosida muallif loyihaga yo'naltirilgan tashkilotlarning asosiy o'ziga xos xususiyatlarini aniqladi.

Loyihaga yo'naltirilgan tashkilot quyidagi fikrlarni ta'kidladi: kompaniyaning falsafasi va missiyasi, kompaniyaning ishlash ko'rsatkichlari, tashkiliy tuzilmaning turi va mas'uliyatni taqsimlash, motivatsiya tizimi va tashkiliy o'zgarishlar tizimi. Ushbu sohalarni birlashtiruvchi asosiy tamoyil loyiha faoliyatiga e'tibor qaratishdir.

Foydalangan adabiyotlar:

1. Денисенков Н.А., Краковская И.Н. Сущность концепции проектно-ориентированного управления предприятием // Экономика и предпринимательство. 2015. №1. С. 789-793.
2. Денисенков Н.А. Методика проведения анализа конкурентоспособности предприятия в рамках проектно-ориентированного подхода в управлении // Управление экономическими системами. 2016. №3. С. 5.
4. Рудковский И.Ф. Управление проектами в логистике. Учебное пособие. СПб.: Изд-во СПбГУЭФ, 2011. 83 с.
5. Тернер Дж. Родни. Руководство по проектно-ориентированному управлению / пер. с англ. под общ. ред. В.И. Воропаева. М.: Издательский дом Гребенникова, 2007. 552 с.